

(המשך מעמוד 49)

אולם הבנק של שאול מנדלמן וחבריו המשיך בדרכו. שנה אחר שנה, עד שנגר דשה הסאה וניצב-מישנה זיגל, ראש מחלקת-ההוואה במטה-הארצי של המישי טרה, שלח את חומרי-החקירה שלו לפרקי ליטות.

עד לאותו זמן, וגם לאחריו, ידעו הכל — החל מן הנגיד משה זנבר ועד לממונה-על-הבנקים באוצר — שאדם בשם שאול מנדלמן מציג עצמו כמנהל בנק שאינו בנק, ומוליד שולל את האורחים התמימים הפונים אליו. אלא שיסוד למשכנתאות ומנהלו לא הובאו לדין. קרה ההיפך ה' גמור: יסוד למשכנתאות ושלמה מנדלמן הגישו תביעה מישפטית בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב נגד ברוריה מתנה, על כך שלמרות שקיבלה הלוואה בסך 91,085, לא החזירה עד כה כל סכום שהוא ולכן היא חייבת, עד התחלת שנה זו ליסוד למשכנתאות, יותר מ-150 אלף ל"י.

ברוריה מתנה ביקשה מבית-המשפט שיעכב את ההליכים נגדה, בתביעת יסוד על אי-החזרת הלוואה, עד לסיום ההליכים הפליליים העומדים להיפתח נגד יסוד למשכנתאות.

מי אתה,

מנדלמן?



לפי אור מנדלמן הוא טיפוס בומבי שלמרות גילו המופלג, 86, עודנו במלוא כושרו הרוחני. מנדלמן דומה לסופר יותר מאשר לבנקאי מצליח. הוא מגדל בלורית-שיער פרועה בסיגנון בן-גוריון, ולובש חליפה שהיתה חדשה לפני שנים רבות.

מנדלמן, תושב חיפה, נפגש עם כתב העולם הזה במישרדו ביסוד למשכנתאות. במישרד עובדות שתי פקידות שאינן מתאמצות במיוחד בעבודתן. למעשה, קשה להבין מה הן עושות במשך יום שלם במישרד הנראה כאילו הוא שרוי במצב של נסיסה איטית. ללא לקוחות וללא כל תנועה בו. פעם אחת צילצל הטלפון, ואחת הפקידות השיבה אוטומטית שאין אפשרות לקבל הלוואות.

"לארץ הגעתי בשנת 1924", סיפר מנדלמן, "והתחלתי בהקמת מיפעל לצינור רותבטון בעכו. הפסדתי את כל כספי, אך לא התאכזבתי. תמיד הצלחתי להחזיק מעמד. הייתי ירידו הטוב של אחמד שור קיירי. בשנת 1938 הצלחתי לקנות 5000 דונם קרקע מערבים בחנייתה, במחיר של 5000 ל"י, וכמה אלפי דונמים בנהריה. שהפכו לשטח היקר היפה ביותר בעיר. בשנת 1971 קניתי תמורת 400,000 ל"י, את הבנק יסוד למשכנתאות מקבוצת רווייוניסטים (אנשי "חרות") שבראשם עמד עורר-הדין וח"כ דב מילמן. מילמן נשאר בבנק וכיהן כמנהל לצידי."

דולרים

במגירה



הייתי נכש? מנדלמן? הוא מסביר: "הייתי צריך להזרים לבנק עוד כ-חמישה עד עשרה מיליון ל"י, כפי שביקש האוצר. אבל השותף המיועד שלי מבלגיה איכזב אותי. מילחמת יוסי-הכיפורים גרמה לו לבטל את העסקה אתי."

לגבי הטענה שהוליד שולל את לקוחות הבנק בכך שהוסיף להחזיק בכניסה ל-מישרדו את השלט יסוד בנק למשכנתאות עוד שלוש שנים אחרי שרישיונו נשלל לנהל בנק ממנו מסביר הישיש: "נכון, השלט נשאר, מפני שהיה לי קשה להוריד אותו. אני אדם מבוגר, אבל אמרתי לכל הלקוחות שאנחנו רק חברת יסוד למשכנתאות". מנדלמן מאשר שברוריה מתנה מסרה לו מטבע זר כפקידון, אך טוען שהוא אמר לה שתשים את הדולרים במירתו במרידיה, משים שאינו רוצה לגעת בהם.

"ברוריה מתנה רימתה אותי" הוא טוען. היא החזירה לי רק 21 אלף ל"י מההלוואה שקיבלה אצלי."

על הידיעה שהמישרד העבירה לפרקי ליטות את מימצאי חקירתה לגבי עבירות פליליות שבוצעו ביסוד למשכנתאות, הגיב מנדלמן בביטחון מוחלט: "סגן-ניצב פייט מהיחידה של מר בנימין זיגל אמר לי, שאין היכרות נגדי או נגד החברה. אין שום דבר בסרקליטות. התיק ייסגר."

הופיעו ברשימת בעלי-המניות חליפון — הלוואות והשקעות (75,000 ל"י); החברה הישראלית לקרדיט והשקעות (450,000 ל"י) וכמחצית ממיספר מניות-היסוד של הבנק; הבנקאי הירושלמי יצחק קראון; חימי סקר — דרום-אפריקה; אליעזר בסיוק, סוחר מתל-אביב; אלכסנדר גורביץ, תע-שיין תל-אביבי, ועוד.

בחודש מאי 1971 נתקבלה ההחלטה להגדלת הון החברה ל-7,050,840 ל"י. כמנהליה נתמנו שאול מנדלמן, עורר-הדין מילמן שהיה או חבר-כנסת ואדם נוסף בשם בן-ציון דיקובסקי, שהוגדר כמנהל במיקצועו.

קדמה לכך התפטרותם של שמונה מתוך 12 מנהלי החברה לשעבר (מועצה-המנהיגים) ליסוד שאירעה ב-31.12.70. האם גילו המתי פטרים שמשוהו בלתי-כשר מחרש ביסוד בנק למשכנתאות?

בשבוע שעבר נשאל עורר-הדין דב מילמן בדבר חלקו בהקמת ה"בנק", ועל הנזק שנגרם לציבור כתוצאה מפעילות מוסד זה, הנוגדת את החוק. הוא השיב: "נכון, הייתי ממקימי יסוד למשכנתאות, אך לא היה בנק בשם זה. זה לא שייך לי. אינני יודע מה עשה מנדלמן."

כנגד דברים אלה, שנאמרו באפריל 1977, ראוי להביא את מסקנות נציג מחלקת הפיקוח-על-הבנקים מיום 30 באוקטובר, 1970: "בפגישה שהתקיימה ביום 10.9.70 אמרתי לח"כ דב מילמן ולמר מנדלמן, כי אין טעם לנסות להפעיל בנק משכנתאות ללא קבלת הסכמת האוצר לגידול הון בסכום מים ניכרים, וכי אני עומד על כך שההסכמה כזו תתקבל לפני העברת השליטה בבנק לקבוצת מר מנדלמן."

האוצר

ידע



ב"ד"ח הביקורת שערך ב-7.2.72 מבקר מחלקת הפיקוח של הבנקים ביסוד בנק למשכנתאות צויין, בין השאר: "שלושה שיקים בסך 120 אלף ל"י הופקדו בחשבונו האישי של מר מנדלמן בהלוואה וחיסכון חיפה. שיק אחד בסך 75 אלף ל"י נמשך במומן על-ידי מוכירתו של מר מנדלמן."

ויש הוכחה נוספת לכך שהאוצר ידע על המיבצעים הלא-כשרים, כתב מבקר מחלקת-הפיקוח של האוצר: "ב-8.5.72 קויים בירור עם מר מנדלמן. שלושה שיקים בסך 225,000 ל"י נמסרו חזרה למר מנדלמן. תמורת שיקים פרטיים שלו. התוצאה של הנ"ל — רישום פיקטיבי של הסך 225,000 ל"י" ועוד אמר המבקר: "תנאי מתן הלוואות ללקוחות אינם נראים לנו מתאימים למוסד הנושא את השם 'בנק'. המוסד מתנהל בצורה לקויה. תוך עירובי תחומים מוחלט בין עיסקי המוסד לעסקיו הפרטיים של מר מנדלמן. ב-9.8.72 משך מר מנדלמן מהבנק כ-200,000 ל"י."

את ההחלטה הסופית לגבי צורת פעולתו של הבנק במשך שנות קיומו קיבל באוקטובר 1972, משה זנבר, מי שהיה נגיד בנק בירושלם. הוא הריץ לרשמי-החברות סמכותי, לפי טעין (6) לפקודת הבנקאות 1941 ולאחר שיסוד בנק למשכנתאות בע"מ לא מילא אחר הוראתי מיום 1 בספטמבר 1972, ולא בחר שם אחר עד ליום 15 בספטמבר 1972, כפי שקבעתי. הנני בוחר לו את השם יסוד למשכנתאות."

עד שנגדשה

הסאה ...



רא שעיסקי שאול מנדלמן ושותפיו הוסיפו להתנהל כרגיל, כשלוש שנים מאז מסר נגיד בנק ישראל למנדלמן כי אין למוסד שלו זכות כלשהי להשתמש במונח 'בנק', ושבנק כזה הוא בלתי-חוקי ואינו קיים למעשה. חתם יסוד בנק למשכנתאות בע"מ על הסכם עם ברוריה מתנה, בדבר הענקת הלוואה למשכנתא בסך 91,085 ל"י. על הסכם זה, מיום 12 במאי 1975, נדפס במפורש: "יסוד בנק למשכנתאות". רק אחרי שחתמה ברוריה מתנה על ההסכם נעשה, לטענתה, התיקון הרשמי: מעל למילה 'הסכם' הוסיפו אנשיו של מנדלמן שתי שורות: 'הערה: בכל מקום שבו מופיעה המילה 'בנק', תופיע במקומה המילה 'יסוד'."

**בנעלי בנעלי טרב לי**  
להשיג כחנויות המובחרות

**אנחנו נחשל את הז'וקים!**

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.  
מודיעין 18 ר"ג, טל. 790114-6 • אילת, טל. 059-3012.  
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

**מרכז צלילה נביעות**  
75 ק"מ דרומית לאילת על חוף ים סוף  
מודיע על תאריכי פתיחה

**קורסים לצלילה**  
19.6, 3.7, 17.7, 7.8

**ספארי צלילה לראס-אבו-גלום**  
10.7, 14.8, 11.9, 9.10

**ספארי צלילה לראס-מוחמד**  
26.6, 24.7, 28.8, 25.9

פרטים והזמנות: מרכז צלילה נביעות, דואר אילת טלפון: 059-3667 - 06191

**רובקס**  
המתנה היפה ביותר

**מורלה**  
הטעמים המעוצבים כיצירת אמנות